

[Justistministeren]

den, der er beskrevet af hr. Glistrup, og hverken jeg, regeringen eller den socialdemokratiske gruppe vil tages til indtægt for hr. Glistrups beskrivelse af disse retsgarantier og deres anvendelse.

Må jeg så sluttelig sige, når en enkelt har sagt, at dette ville medføre en mindre retssikkerhed, at hverken regeringen eller socialdemokratiet ville gå ind for dette forslag, hvis de mente, det var tilfældet. Vi mener, at der er tale om et nødvendigt samarbejde med lande, der hylder samme retsteorier i al almindelighed, som vi gør, og med bibeholdelse af vore egne retsgarantier. Derfor tror vi, at retssikkerheden generelt vil blive beskyttet ved et europæisk samarbejde af denne art, ikke forringet.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Retsgarantierne og deres anvendelse bliver hverken værre eller bedre, om justitsministeren, regeringen eller socialdemokratiet vil tages til indtægt for dem eller ej. Det, jeg beskrev, var den faktiske danske virkelighed, og den faktiske danske virkelighed ændres ikke af, om man lukker øjnene for den eller man åbent siger, hvordan det foregår i praksis.

Justitsministeren (Erling Jensen):

Jeg tror såmænd ikke, det er nødvendigt at fortsætte denne diskussion med hr. Glistrup. Jeg tror, at størstedelen af dette ting også har den opfattelse, som jeg giver udtryk for. Men det skal ikke sidde i luften, at danske retsgarantier ikke tages alvorligt af danske retsmyndigheder. Hr. Glistrup synes at have en anden opfattelse, men den deles ikke af de fleste af os andre, hr. Glistrup. Lad os så sige det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden af *Wilhelm* (VS) (se foran)

forkastedes, idet 23 stemte for, 107 imod; 4 stemte hverken for eller imod.

Lovforslaget

vedtoges med 111 stemmer mod 18; 6 stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m.v. og lov om folkepension. (Adgang til at oppebære invaliditetsbeløb efter det fyldte 67. år) [af Tove Jørgensen (DKP) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 214. Fremsat 17/3 78).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Eva Gredal):

Danmarks kommunistiske parti har fremsat forslag om, at personer, der har eller kunne have fået tilkendt invalidepension, bevarer en del af invalidepensionen, det vil sige, at invalidepensionister ved det 67. år får en folkepension, som er større end andre pensionisters.

Lad os se lidt tilbage i tiden og se på baggrunden for den opbygning af invalidepensionssystemet, som vi har i dag. Indtil 1966 havde vi en lang og fast tradition for, at disse pensioner lå på nogenlunde samme niveau. Ved en lovændring i april 1966 skete der som det vigtigste det, at invalidepensionsniveauet blev forhøjet, navnlig for de sværest invaliderede, og i denne forbindelse indførtes en graderet invalidepensionsordning bestående af 3 pensionsstørrelser, hvortil den enkelte invaliderede bliver berettiget efter graden af erhvervsevns nedsættelse.

Begrundelsen for en væsentlig forhøjelse af invalidepensionsniveauet var, at invalidepensionisten i modsætning til folkepensionisten befinder sig på alderstrin, hvor det er normalt, at den ikke-invaliderede har almindelig arbejdsindtægt. Da det i almindelighed må antages, at den invaliderede har de samme behov som den jævndrende, fører et kompensations synspunkt til, at invalidepensionens niveau bør afstemmes efter arbejds-

[Socialministeren]

markedets niveau. Et sådant kompensations-synspunkt medfører imidlertid samtidig, at invalidepensionen bør bortfalde ved det 67. år og afløses af folkepensionen, svarende til hvad der er det normale økonomiske grundlag for personer over denne alder.

Som begrundelse for forslaget er det anført, at invalidepensionister har en særdeles ringe livsløn, og at det som helhed er forbundet med større udgifter at være syg end rask. Med hensyn til den ringe livsløn skal jeg gøre opmærksom på, at ca. 40 pct. af alle invalidepensioner tilkendes personer over 55 år. Som helhed kan man derfor ikke tale om en ringe livsløn.

Jeg skal videre sige, at man næppe generelt kan sige, at invaliditeten altid er forbundet med særlige udgifter. Det kan under alle omstændigheder være vanskeligt at afgøre, om de særlige udgifter er en følge af invaliditeten eller et udslag af alderens indflydelse. Jeg skal også understrege, at bistands- og plejetillæg, der har til formål at dække særlige udgifter til pleje, bevares, efter at invalidepensionisten er overgået til folkepension. Herudover er der jo også mulighed for at yde anden form for hjælp.

En gennemførelse af DKPs forslag vil medføre en merudgift på 300-400 mill. kr.

Som jeg tidligere har sagt her i tinget, har jeg nedsat et udvalg, som skal se på hele førtidspensionsområdet. Udvalget vil naturligvis også komme til at beskæftige sig med de tanker, som ligger bag dette forslag. Før udvalget har afsluttet sit arbejde, finder regeringen det ikke rigtigt at foretage ændringer som f.eks. de her foreslåede, og jeg skal derfor afvise forslaget.

Albertsen (S):

Det problem, som DKP her ønsker at angribe eller fjerne, er et problem, der eksisterer; det vil være ubestrideligt at anføre andet i denne forbindelse. Spørgsmålet er, om vi har kræfter til og mulighed for på nuværende tidspunkt at angribe det på den måde og med de merudgifter, som forslaget indebærer.

Dernæst fører vi netop i disse dage en intens pensionsdebat, og vi er vidende om ud fra de tilsagn, ministeren har givet på et tidligere tidspunkt, at problemet om invalidepensionisterne, som er ca. 20 pct. af den samlede

gruppe af pensionister, er ministeren opmærksom på, og hun har nedsat en arbejdsgruppe til at beskæftige sig med at forsøge at finde en konstruktiv løsning på de problemer, som jeg indledningsvis nævnte eksisterer.

Vi mener, at det tilsagn, der er givet, bliver opfyldt, og det vil sige, at vi inden længe får et seriøst materiale og dermed et bedre udgangspunkt for at tage stilling til, hvad det her drejer sig om.

På den baggrund kan vi ikke fra den socialdemokratiske gruppes side anbefale de foreliggende forslag. Vi erkender som sagt blankt, at problemet eksisterer, men forventer som sagt at få et bedre arbejdsgrundlag og dermed også bedre forudsætninger for at få en bedre løsning af problemet.

Jørgen Junior (FP):

Jeg er ikke så forfærdelig uenig i de udtalelser, der er kommet fra socialdemokratisk side vedrørende dette forslag. Principielt er jeg fuldstændig enig i forslaget fra fru Tove Jørgensen. Nu hører vi, at det koster 300-400 mill. kr. - i selve forslaget er der ikke angivet noget tal - og det medfører naturligvis, at det må være en del af en større planlægning.

På den anden side synes jeg også nok, at der skal siges andet end den høflige, positive, venlige afvisning, der ligger i socialministerens svar. Jeg synes, at der i det mindste må siges så meget, at den fremtidige ordning, som skal skabes på baggrund af det udvalgsarbejde, som foregår på nuværende tidspunkt vedrørende førtidspensionering og invalidepension, må resultere i, at man i meget vidt omfang tager hensyn til de tanker, der er givet udtryk for i det kommunistiske forslag.

Jeg håber sådan set, at de tanker, kommunisterne er kommet med her, kan blive realiteter på et eller andet tidspunkt inden for en forholdsvis overskuelig periode.

Henrik Toft (V):

Venstre ønsker at medvirke til en forenkling af pensionslovgivningen i stedet for som med dette forslag at sætte en ny lap på.

Venstre går også ind for ens folkepension efter det fyldte 67. år. Er der invalidepensionister, som har ekstra udgifter til f. eks. medicin og varme, kan der jo, som det da også nævnes i begrundelsen for forslaget, ydes

[Henrik Toft]

tillæg, og vi har ikke noget imod, at der i sådanne tilfælde foretages en individuel vurdering i hvert enkelt tilfælde.

Skulle der endelig rettes ved forholdene, må det naturligt indgå i de andre pensionsforhandlinger, som foregår i øjeblikket. Venstre kan ikke støtte forslaget.

Palle Simonsen (KF):

Jeg kan for så vidt henholde mig til, hvad tidligere ordførere har sagt, og konstatere, at der er et problem, at ministeren er opmærksom på dette problem og har nedsat en arbejdsgruppe, og når resultaterne kommer derfra, er der mulighed for at se nærmere på denne sag.

Jeg kan dog ikke tilbageholde bemærkningen om, at når det drejer sig om et forslag på 300-400 mill. kr., passer det ikke særlig godt ind i de store vanskeligheder, vi har for øjeblikket med pensionsreformen i al almindelighed. Jeg tror, det vil være meget svært at finde plads, men det kan vi også vente med, til vi ser resultaterne fra ministerens arbejdsgruppe. Vi kan ikke medvirke til forslaget.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Det er, ligesom der i sidste del af denne samling er opstået en ophobning af forskellige pensionsforslag, samtidig med at vi arbejder med et meget stort af regeringen fremsat. Det giver nogle vanskeligheder med hensyn til koordination. Der er i de forskellige forslag, som er kommet fra privat side, vældig gode intentioner, og det har jeg også forstået at de ordførere, der har været heroppe før, mener, men de kan ikke gennemføres alligevel.

Det har altid været et problem at gå fra invalidepension over på en blank folkepension, da det er et meget stort nedslag i indtægten. Jeg kunne godt tænke mig, at man fik en mere glidende overgang, og det bliver måske også resultatet af noget af det, arbejdsgruppen, som ministeren nævnte, arbejder med. Så har vi et grundlag for at få det ind. Jeg mener, at på nuværende tidspunkt er det for sent, ganske enkelt, at tage det med og tage reel stilling til det.

Med hensyn til udgiften vedrørende forslaget kunne jeg godt tænke mig, at man i udvalget kunne stille spørgsmål om, hvad der egentlig i dag gives i rådighedsbeløb til sam-

me gruppe pensionister, så man ligesom kunne veje tingene op for og imod. Muligvis var det også en idé at tage denne problematik med i den anden del af pensionsreformen, som vi ikke har fået løftet sløret for.

Alice Hedegaard (DR):

DKPs forslag om uændret invalidepension efter det 67. år kan synes både praktisk og rimeligt. Praktisk fordi det vil lette bistandskontorerne for noget arbejde, og rimeligt fordi det, som anført i forslagens bemærkninger, er dyrere at være syg end at være rask. Men det vil alligevel også være uretfærdigt over for almindelige folkepensionister, der efter en måske god indtægt skal overgå til en ringe folkepension. For dem er denne overgang måske endnu sværere, end den er for invalidepensionisten, der overgår til folkepension. Invalidepensionisten har jo mulighed for ekstra hjælp gennem bistandskontoret. En almindelig folkepensionist kan måske endog i nogle tilfælde på grund af hårdt arbejde livet igennem være lige så egnet til den højere pension, som invalidepensionisten er.

Retsforbundet kan ud fra disse betragtninger ikke støtte forslaget. Vi ønsker folkepensionen forbedret, men ønsker på den anden side, at den skal være ens for alle.

Tove Jørgensen (DKP):

Jeg kan desværre ikke takke for tilslutning til forslaget, men jeg kan da takke for, at der var en hel del ordførere, der var opmærksomme på, at der virkelig er nogle problemer, der bør tages højde for.

Som vi har nævnt i bemærkningerne, er det værre at være gammel og syg end blot at være gammel. Det, der for så vidt ligger bag intentionerne i forslaget, er, at man bliver ikke nødvendigvis bedre af, at man bliver gammel, når man er invalidepensionist, og får ikke af den grund færre udgifter.

Det er rigtigt, som ministeren siger, at man har forøget niveauet for nogle under hensyn til, at det var yngre mennesker, det drejede sig om, som kunne have behov for at have et højere levestandard, fordi de har flere omkostninger. Men hele invalidepensionen ligger på så lavt et niveau, at det ligesom ikke rigtigt holder i denne situation. Det er sådan, at for en invalidepensionist er der tale om hele livet igennem at leve på et særdeles ringe ni-

[Tove Jørgensen]

veau, det er nok den væsentligste forskel mellem dem og folkepensionister. Folkepensionister, der har haft en større løn, har i højere grad haft mulighed for at oparbejde en reserve at trække på. De skal ikke have fornyelser i deres hjem, fordi de for så vidt har kunnet holde det gående, og de har en hel del andre ting, som gør det muligt for dem at klare sig. Men dertil kommer, at der er udgifter i forbindelse med, at man er invalid. Der er for det første udgifterne til service, man skal bruge andre menneskers hjælp, og det ved vi er noget, der i de senere år er steget ganske voldsomt. Skal man have fremmed arbejdskraft til noget som helst, er det særdeles dyrt, og da synes jeg ikke, det er tilstrækkeligt at henvise til, at invalidepensionister kan få hjemmehjælp, for der kan være en række andre ting, som de nødvendigvis må have lavet uden for hjemmet, og det skal de så betale meget for.

Vi har da også mængder af klager fra pensionister, der netop bliver helt slået ud, når de når 67 års alderen og ikke længere er i stand til at klare omkostningerne, fordi de går ned på en almindelig folkepension. Jeg skal bare nævne et enkelt eksempel, nemlig diabetikere. Jeg er ganske opmærksom på, at diabetikere får tilskud til dækning af deres forøgede leveomkostninger, men vi ved også, at disse tillæg ikke dækker de faktiske udgifter, at de er baseret på et generelt budget, formuleret af statens husholdningsråd, hvor der slet ikke er taget højde for, at leveomkostningerne er særdeles forskellige i forskellige områder af landet. Det er jo ikke muligt for invalidepensionister at styrte rundt til de forretninger, der eventuelt ville være billigst med tilbuddene. De er i høj grad afhængige af de butikker, der er i deres nærhed, især når de bliver gamle. Og skal de så hver eneste gang op på bistandskontoret og trække på rådighedsbeløbet, vil det også betyde, at der af dette rådighedsbeløb bliver mindre til folkepensionisterne, så der bliver færre ting, der kan ydes tilskud til dem.

Jeg synes også, man er lidt ude i småtingsafdelingen, når man taler om, at forslaget koster 3-4 mill. kr. Vi skal dog ikke glemme, at vi i øjeblikket sidder og diskuterer at bruge 1 mia kr. til forbedringer for folkepensionisterne. Vi skal heller ikke glemme, at vi over skattebilletten i øjeblikket betaler 2 mia kr. om året til pensioner. Derfor synes jeg

nok, det er lidt småt at tale om, at 3-4 mill. kr. er for dyrt i forbindelse med det problem, der er tale om her.

Jeg er da glad for, at både hr. Albertsen og en række andre var opmærksomme på, at problemet er der, og at man ligesom ikke helt har lukket af over for det i en kommende lovgivning, men man vil afvente, hvad det udvalg, der er nedsat, vil foretage sig. Jeg håber så ikke, at det vil være alt for længe om at blive færdigt, for vi har jo før her i tinget været udsat for, når vi fremsatte lovforslag, at det skulle afvente en kommission, et udvalg eller noget andet, og det kunne så tage det ene år efter det andet. Men der er jo det gamle ord, der siger, at mens græsset gror, dør hørsemør. Det ville være rart, om der kunne findes en løsning for de pensionister, det drejer sig om, inden for en overskuelig tid.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg synes, vi ville komme en åbenbar uretfærdighed til livs, hvis vi vedtog dette forslag. Jeg er enig i, at der her er tale om en gruppe, som har haft så ringe en livsløn, at det er urimeligt at putte dem ind under det argument, man plejer at bruge: ja men alle pensionister må jo gå ned i løn, når de ikke står til rådighed for arbejdsmarkedet mere. Det er jo det, der ligger til grund for hele vores lovgivning. De har i mange tilfælde haft så dårlige økonomiske forhold, at det simpelt hen er en katastrofe for mange af dem at skulle gå over på folkepensionen.

Nu er der rejst flere problemer, og et af dem, fru Tove Jørgensen rejste, var problemet med hensyn til rådighedsbeløbene. Der er nogle problemer i dette, som jeg godt vil være med til at kigge nærmere på i forbindelse med dette forslag.

Jeg mener nok, at rådighedsbeløbene ligesom skulle diskuteres i en lidt større sammenhæng, for hvad er det egentlig, vi har disse rådighedsbeløb til? Det er til at hjælpe dem, som er meget dårligt stillet. Det var nok rimeligere, om vi i disse pensionsreformtider gjorde det, at vi gav så meget til dem, at de var fri for at skulle rende på bistandskontoret hvert andet øjeblik for at få ekstra til hjælp til de ting, som de er plaget af. Men det gælder jo ikke kun for invalidepensionister, det gælder også for folkepensionister, så

[Lilli Gyldenkilde]

jeg vil da håbe, at det er nogle af de ting, man kan tage med i overvejelserne, når man i øvrigt fremover diskuterer pensionsreformen.

Men vi er positivt indstillet over for dette forslag og vil gerne være med til at kigge på det i udvalget.

Socialministeren (Eva Gredal):

Jeg er ikke helt klar over, hvad det er for en småtingsafdeling, fru Tove Jørgensen taler om, når hun nævner beløb som 3-4 mill. kr. Hvis hun havde hørt efter, havde hun sat et par nuller efter. Det er 300-400 mill. kr., vi taler om, og fru Tove Jørgensen må være klar over, at hver gang vi taler om pensioner, er det ikke noget med 3-4 mill. kr., vi skal langt op i hundreder af millioner kroner, bare vi rokker en lille smule.

Tove Jørgensen (DKP):

Jeg beklager, at jeg glemte et par nuller. Jeg ville egentlig fortsætte min argumentation med, at vi stadig væk inddrager 2 mia kr. hvert år over skattebilletten, og deraf bruger vi 1 mia kr. til den pensionsreform, der er foreslået af socialdemokratiet. Derfor mener jeg, det er i småtingsafdelingen på den måde, at vi burde kunne tage dette problem op og løse det for en række mennesker, der står i en særdeles vanskelig situation. Vi skal ikke glemme, at de, vi taler om, alle sammen er mennesker, der er over 50 pct. invalid. Vi skal ikke glemme, at vi har nedsat tilskuddet til medicinudgifterne, således at pensionisterne ikke kan få det samme medicinforbrug dækket, som de kunne tidligere, og det er også noget, der vil ramme denne gruppe.

Jeg er ganske enig i det, fru Lilli Gyldenkilde sagde, at det er urimeligt, at pensionisterne, og det gælder både invalide- og folkepensionisterne, hver gang de har en lille bitte udgift, skal tvinges til at gå på bistandskontoret og endevende deres privatliv for eventuelt at få tilkendt et beløb.

Det kan ikke være den måde, vi skal byde vores pensionister at leve deres sidste år på. Derfor synes jeg, det ville være rimeligt, om problemet blev løst ved, at der generelt gives muligheder for et højere niveau. Det ville i øvrigt også være en stor aflastning for vore bistandskontorer, som i øjeblikket er særdeles hårdt belastet af andre problemer, ikke

mindst på grund af den krise, vi står i, og der kunne sikkert spares nogle penge netop gennem denne administrationsbesparelse. Det ville være rimeligt, om vi tog dette problem op og fik en snarlig løsning på det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om socialbistand. (Privat dagpleje) [af Svend Andersen (Rosk. a.) (FP) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 217. Fremsat 30/4 78).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Eva Gredal):

Egentlig havde jeg mest lyst til uden yderligere kommentarer at afvise det fremsatte lovforslag, men da det i sine bemærkninger kaster et grelt lys over fremskridtspartiets holdning dels over for børnene, dels over for en faggruppe, pædagogerne, føler jeg alligevel anledning til at komme frem med min mening.

Først om lovforslagets sigte. Jeg forstår det som fremskridtspartiets hensigt ved ophævelsen af § 63 i bistandsloven at modvirke udbygningen af institutionspladser for børn. En ophævelse af § 63 vil imidlertid ikke ændre på kommunernes forpligtelse til at sørge for det nødvendige antal daginstitutionspladser efter bistandslovens § 69. De, der vil kunne føle en virkning, hvis bestemmelsen falder bort, vil være de familier, der søger private pasningsordninger, eventuelt fordi de er hen-